

Прирачник Интегрирање на социјалните димензии во прилагодувањата на агро- климатските промени

Финансирано од Европската Унија. Изразените ставови и мислења се само на авторот(ите) и не мора да ги одразуваат ставовите на Европската унија или Европската извршна агенција за образование и култура (EACEA). Ниту Европската Унија, ниту EACEA не можат да бидат одговорни за нив.

Свети Николе, 2024

Автори

- Игор Николов, наставник во СОУ „Кочо Рацин“ Свети Николе
- Елизабета Ангелеска, наставник во СУГС „Браќа Миладиновци“ Скопје
- Ефремчо Николов, наставник во СОЗШУ „Горче Петров“ Кавадарци
- Стефановски Сашо, наставник во ДСУ-РЦСОО „Киро Бурназ“ Куманово
- Јагуриновска Ружица, наставник во СОУ „Орде Чопела“ Прилеп
- Тосковски Науме, наставник во СОУ „Цар Самоил“ - Ресен
- Дејан Галабовски, наставник во СОУУД „Димитар Влахов“ Струмица
- Милица Дончева, наставник во СОУУД „Димитар Влахов“ Струмица
- Кристина Јованова, наставник во СУГС „Браќа Миладиновци“ Скопје
- Лидија Трајкова, наставник во СОЗУ Кузман Шапкарев – Битола

Компјутерска обработка

- Игор Николов,
- Елизабета Ангелеска,
- Ефремчо Николов

Издавач:

Здружение на средни училишта „Тера-Фитон-Анимал

Овој прирачник е направен како дел од проектот Еразмус+ „Интегрирање на социјални димензии во прилагодувањето на земјоделството кон климатските промени“- 2022-1-MK01-KA220-ADU-000086031.

Финансирано од Европската Унија. Изразените ставови и мислења се само на авторот(ите) и не мора да ги одразуваат ставовите на Европската унија или Европската извршна агенција за образование и култура (ЕАСЕА). Ниту Европската Унија, ниту ЕАСЕА не можат да бидат одговорни за нив.

Веб-страница на проектот:

<https://agriclimate.eu/>

Ова дело е лиценцирано под меѓународна лиценца creative commons attribution 4.0. Ова значи дека можете да го приспособите, да го споделите и да го користите ова дело, сè додека обезбедувате соодветна атрибуција. За да видите копија од оваа лиценца, посетете ја веб-страницата: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> или испратете писмо до creative commons, po box 1866, mountain view, ca 94042, usa.

Предговор

Прирачникот е наменет за обука на земјоделци за Интегрирање на социјални димензии во прилагодувањето на земјоделството кон климатските промени. Прирачникот е направен како дел од проектот Еразмус+ „Интегрирање на социјални димензии во прилагодувањето на земјоделството кон климатските промени“- 2022-1-MK01-KA220-ADU-000086031.

Основа за подготовка на прирачникот е Програмата за обука „Интегрирање на социјални димензии во прилагодувањето на земјоделството кон климатските промени“, која е предходно изработена во рамките на проектот/

Во прирачникот се опфатени содржини кои на учесниците ќе им овозможат да се стекнат со знаења, вештини и компетенции за:

- споделување на информации за климатските промени;
- идентификување на социјалните двигатели и ранливости;
- разликување на земјоделските техники;
- оценување на влијанието на климатските промени врз здравјето, храната и големината на фармата;
- образложување на мерките за митигација и адаптација на земјоделството кон климатските промени;
- опишување на локалните земјоделски практики;
- определување на практични мерки справување со климатските ефекти.

Во прирачникот се обработени седум модули:

- Општи информации за климатските промени
- Социјални двигатели и ранливости
- Земјоделски технологии
- Влијанија врз здравјето, храната и големината на фармата
- Мерки за митигација и адаптација
- Локални земјоделски практики
- Практично справување со климатските ефекти

Секој модул обработува содржини што треба да се реализираат во училница и на земјоделско стопанство. На тој начин, стекнатите знаења ќе бидат лесно применливи во практика и ќе претставуваат појдовна основа за примена на практични мерки за справување со климатските промени.

Се надеваме дека обработените содржини на учесниците ќе им претставуваат појдовна основа за продлабочување на стекнатите знаења и вештини во интегрирањето на социјални димензии во прилагодувањето на земјоделството кон климатските промени.

Од авторите

СОДРЖИНА

Предговор

I. МОДУЛ.....	7
Општи информации за климатските промени	7
II. МОДУЛ.....	23
Социјални двигатели и ранливости	23
III. МОДУЛ.....	41
Земјоделски технологии	41
IV. МОДУЛ.....	53
Влијанија врз здравјето, храната и големината на фармата	53
V. МОДУЛ.....	65
Мерки за митигација и адаптација	65
VI. МОДУЛ.....	75
Локални земјоделски практики	75
VII. МОДУЛ.....	83
Практично справување со климатските ефекти	83
Речник на стручни термини	105
Литература	107

